

NEWSLETTER

KATEDRY TRESTNÍHO PRÁVA
PRÁVNICKÉ FAKULTY UNIVERZITY KARLOVY

No. 3/2019

(celkově 5. číslo; listopad 2019)

© Katedra trestního práva Právnické fakulty UK

EDITORIAL

Vážení čtenáři,

aktuální, již páté číslo Newsletteru katedry trestního práva otevíráme rozhovorem s JUDr. Rudolfem Vokounem, CSc., dlouholetým a oblíbeným vyučujícím na katedře trestního práva. V rozhovoru vzpomíná mimo jiné na svá studia a vyjadřuje se také k aktuálním otázkám forem pravidelné kontroly studia (*str. 3 – 6*).

V září tohoto roku absolvoval studijní a badatelský pobyt na naší katedře slovenský kolega JUDr. Ján Šanta, Ph.D., prokurátor Speciální prokuratury Generální prokuratury SR se sídlem v Pezinoku. Protože v České republice žádný podobný útvar neexistuje, využili jsme pobytu dr. Šanty ke krátkému rozhovoru (*str. 7 – 8*).

Následují informace o výzkumném zahraničním pobytu odborné asistentky JUDr. Ingrid Galovcové, Ph.D. na Institutu pro trestní právo a kriminologii v Bernu (*str. 9 – 10*). Zahraniční kontakty jsou důležité nejen pro navazování nových vědeckých známostí, prezentaci vlastních výsledků v zahraničí a získávání informací a zkušeností, ale jsou i důležitým kvalifikačním hlediskem pro mladé učitele z hlediska jejich budoucího profesního růstu.

Mladý asistent naší katedry JUDr. Marek Dvořák (*str. 13*) a interní doktorandka Mgr. Lenka Náhlavská se účastnili v říjnu vědecké konference na Právnické fakultě Univerzity Komenského v Bratislavě. Informace o konferenci na aktuální a společensky závažné téma korupce, najdete v další části Newsletteru (*str. 11 – 12*).

S ohledem na to, že poslední vydání Newsletteru vyšlo před prázdninami v červnu a že v poslední době vyšlo několik publikací, na kterých participovali členové katedry, nabízíme Vám souhrnný přehled několika publikací z poslední doby (*str. 14 – 18*). Zastoupeny jsou monografie, kolektivní monografie a sborníky a také učebnice pro předměty vyučované naší katedrou (*Trestní právo I a II a Kriminologie I a II*).

Věřím, že Vás obsah pátého čísla zaujme nejméně tak jako obsah čísel předchozích.

*prof. JUDr. Jiří Jelínek, CSc.
vedoucí katedry trestního práva*

:ROZHOVOR S OSOBNOSTÍ:

Doktor Rudolf Vokoun

Kolega JUDr. Rudolf Vokoun, CSc., náleží k nejzkušenějším členům katedry trestního práva, na které působí od roku 1978. Řadu let vykonával funkci tajemníka katedry a jeho pečlivost a důslednost v této funkci se stala legendární. V současné době má na starosti organizační zabezpečení klauzurních prací na naší katedře a participuje také na výchově pedagogického dorostu – vede přípravné kursy pro interní doktorandy a začínající asistenty, kteří se spolupodílí na vedení seminářů. Mezi studenty patří k nejoblíbenějším učitelům nejen katedry, ale i celé fakulty.

Je proto logické, že jsme využili možnosti a požádali doktora Rudolfa Vokouna o odpověď na několik otázek pro Newsletter katedry trestního práva.

ROZHOVOR:

Na právnické fakultě působíš již více jak čtyřicet let. Vzpomínáš si ještě na své pedagogické začátky?

Samozřejmě že vzpomínám. V roce 1978, když jsem byl v posledním ročníku studia, mi tehdejší vedoucí katedry trestního práva profesor Růžek nabídl místo asistenta a já jsem s nadšením jeho nabídku přijal. Mým tajným snem totiž vždy byla práce učitele, a to nejen kvůli dvouměsíční dovolené a pošetilé představě, že učitel se jednou provždy něco sám naučí, a pak to celý život už jenom opakuje a nemusí se již nic nového učit, ale také proto, že jsem ve své mladické

domýšlivosti byl přesvědčen o tom, že bych to svedl lépe než někteří z těch, kteří učili mne. Zda to z mojí strany byla nebetyčná mladická drzost nebo ne, nechť posoudí jiní.

V počátcích své pedagogické dráhy jsem se věkově od svých studentů příliš nelišil, což vyvolávalo řadu úsměvných situací. Vzpomínám, jak mne vyháněli ze studijního oddělení se slovy „Co sem člověče lezete, když nejsou úřední hodiny“, nebo jak mne před zkouškou oslovil jeden z čekajících studentů „Hele vole, nevíš, kdo zkouší?“ Věděl jsem to.

Kéž by se ty doby vrátily. Dnes spíše čekám, kdy si mne pozvou na

hospodářské oddělení a na záda mi nalepí inventární číslo.

Naše čtenáře bude zajímat nejen, jaký jsi byl student, ale také v čem se současní studenti odlišují studentů Tvé generace?

K mým přednostem patří vrozená skromnost, a proto se nebudu chlubit, že jsem neměl žádnou reprobaci a zkoušky jsem dával za jedna nebo za dvě. Přednášky jsem sice pravidelně navštěvoval a dělal jsem z nich podrobné poznámky, ale nikoliv snad proto, že bych byl tak uvědomělý, ale proto, abych se ve zkouškovém období už nemusel zdržovat čtením skript, ve kterých stejně nic jiného navíc zpravidla nebylo. Ostatně u zkoušky jsem občas použil podlý trik: svoji odpověď na položenou otázku jsem začal slovy „*Jak jste, pane docente, říkal na své přednášce...*“, což zkoušejícího vždy pozitivně naladilo, zvláště pokud se jeho přednášky netěšily hojně účasti studentů. Pokud jde o semináře, tak na ty jsem se sice v rozumné míře připravoval, ale nikoliv snad proto, abych se hlásil, div bych se nepřetrhl, a kolegy a vyučujícího pak ohromoval svými znalostmi, ale jenom proto, abych, kdybych byl náhodou vyvolán, nebyl za úplného idiota.

Jinak současní studenti jsou z valné většiny stejní, jako jsme byli my. Chovají se racionálně a ekonomicky: z minima píle a znalostí se snaží vygenerovat maximální výsledky.

Rozdíly tu ovšem jsou. Nynější studenti jsou rozhodně podnikavější, odvážnější a asertivnější, ačkoliv u některých z nich je asertivita spíše

eufemistickou alternativou pro jiný výraz. Zejména však je v současnosti patrná nezanedbatelná elitní skupina studentů, kteří po celou dobu svého studia pilně a cíleně pracují na své kariéře, aby pak po absolvování fakulty na trhu právnických profesí mohli nabídnout více než jiní, a získali tak své prestižní a dobře placené místo na slunci. To nekritizuji, ale konstatuji; doba to přinesla.

Velké rozdíly jsou ve vybavení studijní literaturou. Naše katedra trestního práva má léta dokonce alternativní učebnice trestního práva hmotného i procesního. To za mého studia nebylo. Učebnice byla jedna, povinná a celostátní, myslím tím stejná pro studenty v Čechách i na Slovensku, a navíc často jen v jedné jazykové verzi. Připouštím ovšem, že díky tomu dodnes znám slovenskou terminologii, což se o řadě studentů ze Slovenska říci nedá.

Dnes se také zdůrazňuje, že na seminářích se mají řešit konkrétní praktické příklady. Na naší katedře ovšem nikdy žádné jiné semináře, než „praktické“ neznáme a nikdy jsme neznali, protože odjakživa na nich probíranou látku procvičujeme. V tomto směru se nic nezměnilo, a to je určitě dobře. Nechceme přece, aby student dokázal jen odrecitovat zákonný text a „moudra“ z učebnic, aniž by je ovšem pochopil a uměl s nimi pracovat, aplikovat je.

Zmínil si, že Tvým vzorem byl tehdejší vedoucí katedry trestního práva pan profesor Antonín Růžek. Osobnost profesora Růžka jsme si připomenuli na konferenci a posléze i v kolektivní

monografii „Trestní právo procesní, minulost a budoucnost“ vydané při příležitosti jeho stých narozenin v roce 2016 v nakladatelství Leges.¹ V jakém směru Tě profesor Antonín Růžek ovlivnil?

Profesor Růžek byl znám svým smyslem pro řád a disciplínu a k tomu vedl všechny podřízené, a tedy i mne. Byl dlouhá léta nejen vedoucím katedry, ale i proděkanem pro zahraničí. Traduje se, že jako proděkan sobě jako vedoucímu katedry poslal jakýsi přípis, pak si však na něj jako vedoucí katedry zapomněl včas odpovědět, a proto z pozice proděkana sám sobě pak poslal výtku a urgenci.

Dával mi užitečné rady, jak vést semináře, jak přednášet, ale také jak zkoušet. Chtěl bych zmínit jedno moudro, které mi vštípil. Říkával mi: „Rudolfku, zkoušet se musí umět. Nezkoušejte to, co student o otázce neví, ale zkoušejte to, co o ní ví.“ Touto radou jsem se snažil vždy řídit, ačkoliv mi občas přináší problémy v podobě nepříznivých statistických dat. Možná by si ji měli vzít k srdci některé fakultní kolegyně či kolegové, kteří jakmile zjistí, že zkoušený student v něčem plave, že něco neví, tak se jako dravci po celý zbytek zkoušky soustředí právě jenom na to, co neví, ačkoliv všichni kolem ví, že to neví, aniž by ovšem již zjišťovali, co tedy vlastně o otázce ví, pokud ovšem něco ví.

---

¹ JELÍNEK, Jiří a kol. Trestní právo procesní: Minulost a budoucnost. Praha: Leges, 2016, 440 stran.

Tím se dostáváme k problematice zkoušek, o které se v poslední době hodně hovoří. Jaký je Tvůj názor na současnou podobu zkoušek?

Stesky studentů na obsah a formu zkoušení obecně, jakož i na některé zkoušející zvláště, vnímám, rozumím jim a považuji je za „věčné“, nikdy tomu nebylo jinak. Jejich relevanci ovšem někdy snižují nositelé takových připomínek, kteří ještě nic nedokázali na poli práva, přednášky nenavštěvují, na seminářích se chovají, jako kdyby byli v ilegalitě, ale zato mají pevné a rozhodné představy, jak by měla vypadat forma kontroly studia.

Hodně se ze strany studentů pléduje pro zkoušky písemné, které se studentům jeví jako údajně objektivní, neboť jejich hodnocení je snadno přezkoumatelné. Ovšem i ty mají své nedostatky. Testy vzor „autoškola“ jsou vhodné pro studenty typu „žák Krhounek“. Akcentují povýtce nabiflovanou znalost faktografie a definic pojmů a institutů, již však zpravidla neosvědčují schopnost právníckého myšlení a schopnost aplikace.

To klauzurní práce umožňují, ale i zde jsou úskalí. Pokud student nepochopí správně zadání nebo otázku, případně pokud se v řešení dostane na scestí nebo se úplně zasekne, není tu nikdo, kdo by jej popostrčil nebo usměrnil. Marně se pak zoufalý student domáhá změny hodnocení a argumentuje tím, že „to myslel jinak, než to napsal“, resp. že „to samozřejmě věděl, ale jen to zapomenul napsat“. Zkrátka: *litera scripta manet*. A to již vůbec nehovořím o tom, že

hodnotitel se nezhádka mění v kryptoanalytika, lušticího nečitelný studentův rukopis, aby se pak se studentem dohadoval o tom, zda ten jeho klikyhák znamená „akcesorita účastenství“ nebo něco jiného.

Předností ústních zkoušek je, že lze dobře posoudit schopnost studenta právnicky uvažovat a formulovat své myšlenky a v neposlední řadě reagovat na otázky. Navíc může examinátor tápajícímu studentu „hodit lano“, tedy navést ho na cestu pravou nebo zavčas jej upozornit, že sešel ze správné cesty. Nezpochybnitelnou nevýhodou je však praktická nemožnost pozdějšího přezkumu hodnocení.

Možnost zvukového záznamu průběhu zkoušky by rozhodně bylo třeba projednat nejprve v rámci celé univerzity, aby podmínky byly stejné pro všechny fakulty. Technické, organizační a samozřejmě právní problémy spojené s uskutečněním a prováděním zvukového záznamu průběhu zkoušky, ať již skutečné nebo uměle vytvořené, patrně neumožní jeho realizaci v historicky dohledné době. Nicméně již nyní studijní předpisy umožňují účast veřejnosti při zkoušce postupové i státní závěrečné zkoušce. Jsem přesvědčen o tom, že přítomnost „náslechového komanda“,

kteří průběh zkoušky bedlivě sleduje a vše si pečlivě poznamenává, by přispěla k tomu, aby se nešířily dosti divoké historky o tom, jak vlastně ústní zkouška probíhá. Nepamatuji si však, že by možnost účastnit se jako veřejnost státní závěrečné zkoušky přispěla k větší návštěvnosti těchto zkoušek ze strany fakultní či jiné veřejnosti. Někdy ovšem ani kandidáti samotní si nepřejí, aby účastníkem jejich zkoušky byl přítomen kromě komise ještě někdo jiný.

Co by si chtěl uvést závěrem našeho rozhovoru?

O tom, že problematika zkoušek byla a je pro studenty vždy aktuální, svědčí ostatně i jeden prastarý vtip: Děkan diskutuje se zástupcem studentů a ptá se ho, jak by podle něj měly zkoušky vypadat. „Podle mne by zkouška měla být rozhovorem dvou inteligentních lidí“ říká student. „No jo, ale co když jeden z těch dvou je úplný pitomec?“ namítá děkan. Student se zamyslí a odpoví: „Pak si ten druhý bere index a odchází.“

Děkuji za rozhovor.

S JUDr. Rudolfem Vokounem, CSc., hovořil prof. JUDr. Jiří Jelínek, CSc.

Výzkumný pobyt Dr. Šanty na Právnické fakultě UK

JUDr. Ján Šanta, Ph.D., LL. M., MBA je prokurátorem Speciální prokuratury Slovenské republiky v Pezinoku.

Specializuje se na závažnou majetkovou trestnou činnost, zejména takovou, která směřuje proti finančním zájmům Evropské unie, a také na trestněprávní prostředky boje proti korupci. Pedagogicky působí na Akademii Policejního sboru v Bratislavě.

V roce 2018 vydal monografii „Ochrana a poškodzovanie finančných záujmov Európskej únie“, první monografii na uvedené téma ve Slovenské republice.

Využili jsme jeho studijního pobytu v září tohoto roku na katedře trestního práva, a položili jsme JUDr. Jánovi Šantovi několik otázek pro náš Newsletter katedry trestního práva.

ROZHOVOR:

Vážený pane doktore, v České republice nemáme orgán podobný Speciální prokuratuře jako ve Slovenské republice. Můžete nám stručně charakterizovat postavení a úkoly tohoto orgánu?

Úrad špeciálnej prokuratury Generálnej prokuratury SR sídli v Pezinku, vznikol k 1.9.2004 a odvtedy pôsobím na tomto úrade na odbore ekonomickej kriminality. Do jeho pôsobnosti podľa § 14 Tr.por. spadá početná tr. činnosť, počnúc úkladnými vraždami, cez všetky tr. činy korupcie, všetky tr. činy páchané zločineckými skupinami, trestné činy terorizmu a extrémizmu a končiac ekonomickou tr.

činnosťou so škodou najmenej 6,65 mil eur, s troma výnimkami, t.j. u tr. činov poškodzovania finančných záujmov EÚ bez ohľadu na výšku škody a u tr. činov machinácii pri verejnom obstarávaní a verejnej dražbe a u tr. činov falšovania peňazí a cenných papierov s dolnou hranicou škody vo veľkom rozsahu, t.j. najmenej 133 tisíc eur.

Jak se stane prokurátor na Slovensku prokurátorem Speciální prokuratury? Je tam přeložen nebo se účastní nějakého výběrového řízení?

Prokurátorom tejto prokuratury sa stane prokurátor po náročnom výberovom konaní, musí tak splňať

kritéria prokurátora Generálnej prokuratúry SR, t.j., okrem iného započítateľná prax aspoň 10 rokov, hoci sa pripúšťa aj výnimka kratšej praxe, náročné sú však psychotesty a previerka Národným bezpečnostným úradom, ktorá trvá takmer rok a opakuje sa každých 5 rokov. Prokurátor okrem preverenia vedomosti prechádza tiež Radou prokurátorov, kde sa skúma jeho osobnostná integrita.

Můžete nás seznámit se svojí dosavadní profesní kariérou? Intervenoval jste v nějakých zajímavých kauzách?

Pokiaľ ide o moje zreteľahodné veci, treba poznamenať, že každý prokurátor na našom odbore má stály nápad do 30 spomínaných ekonomických káuz. Ja som mal zo stoviek mojich káuz počas takmer 30 praxe možnosť dozorovať napr. prvý nebankový subjekt v SR, čo bola v roku 1995 rarita, hoci potom ich bolo viac ako 20 a poškodených boli státisíce občanov, len v jednom - vec BMG asi 170 tisíc. Ďalej som dozoroval najväčšiu daňovú trestnú vec v SR s rozsahom činu cca 58 mil. eur a mnohé ďalšie porovnateľné. Toto sú právoplatne odsúdené veci. V súčasnosti som prokurátorom najväčšej a najsledovanejšej veci v SR na súde - obžalovaný M.Kočner a spol. , zmenková tr. vec s rozsahom činu cca 70 mil. eur a český čitateľ možno lepšie pozná tohto páchatela z veci úkladnej vraždy novinára Kuciaka a jeho snúbenice, pričom táto vec je v štádiu

oboznamovania sa procesných strán s výsledkami vyšetrovania.

Jak se ve Slovenské republice uplatňuje v praxi zákon o trestní odpovědnosti právnických osob, který byl přijat v roce 2016, tedy pět let po přijetí obdobného zákona v České republice.

Pokiaľ ide o trestnú zodpovednosť právnických osôb v SR, táto sa u nás uplatňuje až od 1.7.2016. V poslednom čase však badať intenzívnejší nárast stíhania právnických osôb, počítajúc ich na desiatky a zaujímavosťou je, že na našom úrade narastá počet hlavne takýchto korupčných trestných vecí.

Děkuji za rozhovor.

S JUDr. Jánem Šantou, PhD., hovořil prof. JUDr. Jiří Jelínek, CSc.

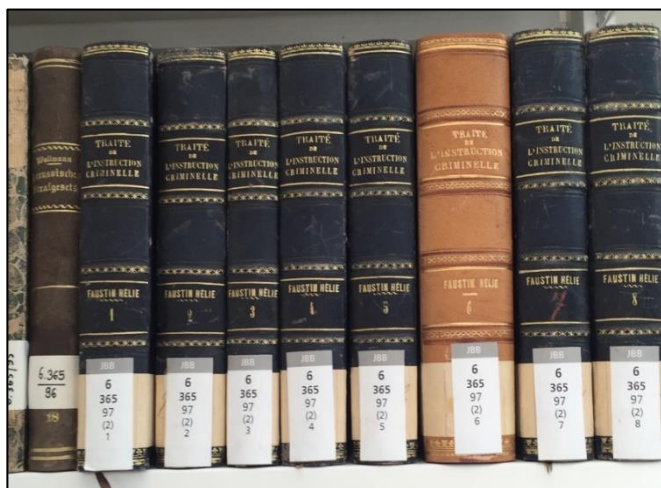

Z VĚDECKÉHO ŽIVOTA KATEDRY:

Výzkumný pobyt Dr. Galovcové aneb Možnosti právního výzkumu v Bernu

Tak jako mnozí kolegové z katedry trestního práva, kteří absolvovali odbornou stáž na Institutu pro trestní právo a kriminologii Univerzity v Bernu, i já mám možnost inspirovat se pro svou další vědeckou práci literaturou a dalšími zdroji dostupnými na této významné vědecké instituci.

Knižní fond Univerzitní knihovny v Bernu je rozsáhlý a pestrý, a to i pokud se jedná o právníckou literaturu. Velká část knihovního fondu ale není volně přístupná, proto je nezbytné pracovat s katalogem a vyhledanou publikaci si v případě potřeby vyžádat. Otevřený přístup je jenom k menší části knihovního fondu, ta právnícká se nachází v Knihovně práva JBB v hlavní budově UNI v Bernu. Tato poskytuje přímý přístup nejen k švýcarské právní literatuře, ale i zahraniční literatuře. I když v tomto směru se zaměřuje zejména na sousední země, nalezneme zde např. i znění našeho

českého trestního zákoníku v německém jazyce. Bohatá je sbírka historických publikací umožňující čerpat poznatky o právním myšlení v minulosti, co může být zdrojem inspirace i pro současné bádání.

Osobně spoustu času v knihovně trávím seznamováním se s několika svazkovým dílem *Traité de l'instruction criminelle*, ve kterém se Faustin Hélie již v devatenáctém století snažil najít rovnováhu mezi doktrinálním přístupem k vedení trestního procesu a aplikační praxí, a současně rovnováhu mezi zájmem na ochranu společnosti před trestními činy a ochranou práv jednotlivců, vůči kterým je trestní řízení vedeno. I po téměř dvě stě letech je problematika garance základních práv a svobod obviněného v trestním řízení, jejich rozsahu a limitů pro legitimnost zásahů ze strany orgánu činných v trestním řízení stále aktuální.

Co se týče zastoupení knižních titulů českých autorů, těchto je v rámci univerzitní knihovny poskromnu, o to víc mě potěšilo, když jsem v specializované knihovně Institutu trestního práva a kriminologie Univerzity v Bernu objevila publikaci kolektivu autorů z naší katedry trestního práva, jehož jsem byla členem. Jedná se o publikaci *Current issues related to the injured party and decisions on damages in the Czech Republic and Slovak Republic*.

Výhodou vstupní karty do knihovny Univerzity v Bernu je možnost jejího využití k vstupu i do dalších významných knihoven ve Švýcarsku, a to včetně knihovny Švýcarského institutu srovnávacího práva v Lausanne, jehož knihovna soustřeďuje sbírky právní literatury z celého světa. České trestní právo zde reprezentují v podstatné míře zejména publikace prof. Jiřího Jelínka, vedoucího katedry trestního práva Právnické fakulty UK, ale nalezneme zde i tituly dalších významných trestněprávních teoretiků (Antonín Růžek, Vladimír Solnař a další). Knihovnu v Lausanne během svého pobytu určitě ještě nejednou navštívím. Tolik významných titulů soustředěných na jednom místě - co více si možno na výzkumném pobytu přát?

JUDr. Ingrid Galovcová, Ph.D.

Zpráva ze zahraniční vědecké konference v Bratislavě

Dne 25. října 2019 se v prostorách Právnické fakulty Univerzity Komenského v Bratislavě uskutečnila mezinárodní vědecká konference konaná pod záštitou prof. JUDr. Tomáše Strémyho, PhD., jejímž tématem se staly „Právne a ekonomické aspekty korupcie – príčiny, dôsledky, prevencia a ekonomická analýza právnej úpravy“.

Cílem konference bylo analyzovat společenské, právní a ekonomické souvislosti korupčního jednání nejen ve Slovenské republice, nýbrž i v širším kontextu střední Evropy. Z teoretických i praktických hledisek byla pozornost věnována širšímu okruhu otázek souvisejících s korupční trestnou činností, a to od korupce páchané při činnosti orgánů veřejné moci, přes korupci v soukromých (zejména pak obchodněprávních) vztazích, až po specifika korupce ve sportu.

Ve srovnání s velkými konferencemi pořádanými každoročně katedrou trestního práva PF UK v Praze byla konference v Bratislavě spíše komorní, s relativně malým počtem účastníků. Téma konference je ovšem společensky závažné.

Katedra trestního práva Právnické fakulty Univerzity Karlovy byla aktivně zastoupena Mgr. Lenkou Náhlou a JUDr. Markem Dvořákem, kteří se konference zúčastnili v rámci jimi řešených grantových projektů.

Konference sestávala z dvou bloků jednání, po nichž vždy následovala diskuse s drobným občerstvením. Ranní blok zahájil hlavní organizátor a svolavatel, pan prof. JUDr. Tomáš Strémy, PhD., spolu se zástupkyní Ministerstva spravedlnosti SR. Po úvodním příspěvku prof. Strémyho vystoupil doc. JUDr. Ing. Adrián Jalč, PhD., z Trnavské univerzity v Trnavě, jenž pojednal o vybraných kriminalistických a trestněprávních aspektech korupčního jednání. Následoval příspěvek zástupce pořádající univerzity, Mgr. Lukáše Turaye, který se věnoval korupci v souvislosti s instituty zániku trestnosti.

První blok jednání posléze uzavřel JUDr. Ján Šanta, PhD., LL.M., MBA., z Úřadu speciální prokuratury GP SR, který přednesl příspěvek zpracovaný společně s prof. JUDr. Jozefem Čentěšem, PhD., z domovské fakulty. Dr. Šanta pohovořil o korupci a daňové trestné činnosti, přičemž neopomněl zmínit mnohé z jeho bohatých zkušeností s vyšetřováním a stíháním předmětné zločinnosti. Druhý blok jednání otevřeli další dva zástupci Univerzity Komenského v Bratislavě. JUDr. Andrej Beleš, PhD., provedl historický exkurz do vývoje právní úpravy trestných činů korupce

v Československu, na což navázal doc. JUDr. Radovan Blažek, PhD., pojednáním o korupci v soukromé sféře.

JUDr. Marek Dvořák, z katedry trestního práva PF UK, přednesl příspěvek na téma „(Ne)přípustnost policejní provokace a možnosti využití znovuzpůsobovacích procedur při odhalování a vyšetřování korupce“. Zaměřil se především na otázku přípustnosti provokace korupční trestné činnosti prostřednictvím tzv. agenta provokatéra, v rámci níž provedl komparaci naší právní úpravy nejen se Slovenskem, ale též se Spojenými státy americkými, kde je tradičně vycházeno z rozlišení mezi tzv. „*sting operation*“ (zákonné „popíchnutí“ osoby s kriminálními predispozicemi k trestné činnosti) a „*entrapmentem*“ (nezákonné navedení osoby ke spáchání trestného činu). Ve svém příspěvku dospěl k nepřípustnosti státem řízené provokace za současné nutnosti striktního odlišování jednání provokativního a jednání proaktivního. Stranou JUDr. Dvořák neponechal ani hmotněprávní posouzení trestnosti agenta provokatéra a osoby vyprovokované k trestnému činu.

Po vystoupení Mgr. Barbory Dorkinové, advokátní koncipientky na Slovensku, jež se věnovala otázkám volební korupce, vystoupila reprezentantka katedry trestního práva PF UK, Mgr. Lenka Náhlovská, s příspěvkem označeným „*Kontrola korupční kriminality - represivní a preventivní opatření*“. V rámci vystoupení se věnovala vybraným represivním nástrojům kontroly kriminality, zejména pak novému ochrannému opatření zabránění části majetku, možnosti využití účinné lítosti v případě korupčních trestných činů a některým vybraným trestně procesním nástrojům (dočasné odložení trestního stíhání či institut spolupracujícího obviněného). Zmínila i využití soukromé nahrávky pro účely dokazování korupční trestné činnosti či tzv. zkoušky spolehlivosti upravené v českém právním řádu pro bezpečnostní sbory. V oblasti prevenčních nástrojů kontroly kriminality hovořila Mgr. Náhlovská o možnostech využití protikorupčního compliance nejen ve sféře soukromé, ale i veřejné.

Před zakončením konference proběhla živá a v přátelské atmosféře vedená diskuse, do níž se zapojili všichni aktivně participující účastníci konference. Hlavním výstupem z konference bude souhrnná monografie, která by podle informace pořadatele měla vyjít ještě v prosinci letošního roku.

Závěrem lze zhodnotit, že bratislavská konference naplnila předem vytýčené cíle a ukázala, jak aktuálním, společensky závažným a v mnoha aspektech ožehavým tématem je korupční trestná činnost.

JUDr. Marek Dvořák

Nový akademický pracovník (asistent) na katedře trestního práva

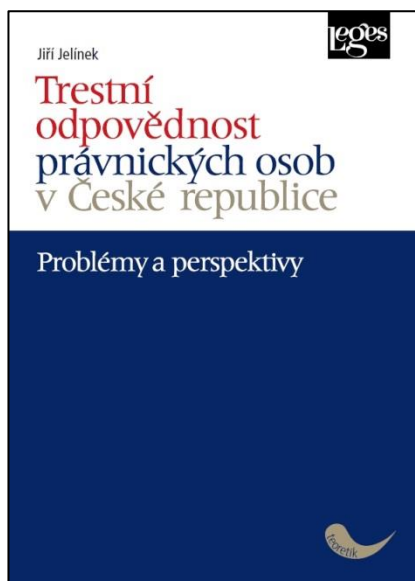
V září 2019 uspěl ve výběrovém řízení na pozici asistenta na naší katedře (pro výuku kriminalistiky a trestního práva) - JUDr. Bc. Marek Dvořák, dosavadní interní doktorand katedry. Proběhlé výběrové řízení bylo reakcí na přípravu nové akreditace, kde dojde k rozšíření výuky základního kurzu trestního práva, především však jde o personální posílení výuky a tím i vědeckého rozvoje kriminalistiky na katedře (*předměty: Kriminalistika a Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů*).

JUDr. Bc. Marek Dvořák (*1992) je absolventem magisterského studijního programu Právo a právní věda na Právnické fakultě Univerzity Karlovy a v současnosti studentem třetího ročníku interního doktorského studijního programu Teoretické právní vědy, oboru Trestní právo, kriminologie a kriminalistika. Souběžně studuje kriminalistiku v magisterském studijním programu na Policejní akademii ČR, na níž též absolvoval studium bakalářské.

Ve své akademické a vědecké činnosti se věnuje zejména kriminalistice a otázkám na pomezí trestního práva procesního a kriminalistiky, zejména pak rekognici osob. Je řešitel či spoluřešitel několika projektů, v rámci nichž absolvoval krátkodobé vědecko-výzkumné pobyty (např. ve Francii, Spojeném království či ve Španělsku). Aktivně se věnuje badmintonu, má rád svrchně kvašené pivo a dobrou kávu.

Trestní odpovědnost právnických osob v České republice - Problémy a perspektivy

Monografie pojednává o fenoménu trestní odpovědnosti právnických osob, který je jednou z mimořádně kontroverzních otázek trestněprávní teorie. Autor rozebírá vybraná problematická témata a otázky spojené s právní úpravou trestní odpovědnosti právnických osob v České republice, jejich sankcionování i řízení proti nim, zasazuje problematiku do evropského kontextu vývoje kontinentálního typu právního řádu a uvádí ji do kriminologických souvislostí. Snaží se nalézt odpověď jednak na obecné otázky - zda bylo pro Českou republiku skutečně nezbytné přijímat tento typ právní odpovědnosti, jaký vliv při přijetí hrály mezinárodní závazky a doporučení, jaká jsou specifika

sankcionování právnických osob - a jednak na konkrétní problémy vznikající při aplikaci zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, jako jsou např. problém rozsahu kriminalizace jednání právnických osob, otázka přechodu trestní odpovědnosti právnických osob na právní nástupce, nebo zvláštnosti trestního řízení proti právnickým osobám. Ukazuje se, že legislativní řešení jsou mnohdy diskutabilní, vzbuzují rozpaky, při hledání správného řešení vyvstává řada dalších otázek, které nelze řešit doktrinárním výkladem ani aplikační praxí. Kritické zamyšlení vede autora² k závěru o nutnosti přijetí nové právní úpravy. Záměrem autora je doplnit autoritativní výklad právní úpravy obsažený v učebnicích a komentářích o alternativní pohledy na některé vybrané problémy. Tím také otevírá dveře k diskusi vedoucí k žádoucí změně právní úpravy.

---

² Autorem monografie je prof. JUDr. Jiří Jelínek, CSc., vedoucí katedry trestního práva.

Trestní právo a právní stát

Publikace je unikátním souborem příspěvků (dvojsborníkem) ze dvou konferencí pořádaných Unií obhájců ČR.³

První z nich pořádaná v roce 2017 ve spolupráci s Právnickou fakultou Masarykovy univerzity v Brně nesla název *Limity zákonnosti opatřování důkazů*. Čtenář se tak může seznámit s praktickými připomínkami autorů, například k tématu limitů při zjišťování důvodů k odepření svědecké výpovědi, přípustnosti důkazů získaných tajným sledováním, specifikům dokazování v přípravném řízení, tématu z USA známého pravidla „Miranda“ a zákazu nucení k sebeobviňování či přípustnosti znovuoobstarání nezákonného důkazu.

Druhá konference věnovaná tématu *Od dekriminalizace ke kriminalizaci, od depenalizace k penalizaci* byla hmotněprávního rázu a Unie obhájců ji uspořádala spolu s Právnickou fakultou Univerzity Palackého v Olomouci na podzim roku 2018. Ústředním motivem konference byla snaha o zodpovězení otázky, zda byly naplněny cíle dekriminalizace a depenalizace, k nimž se zákonodárce přihlásil v době přijímání nového trestního kodexu. Součástí publikace jsou tak úvahy o přiměřenosti kriminalizace právnických osob či vztahu mezi mírou trestní represe a zátěží trestní justice, poznatky o nerovnosti v trestání na okresních a krajských soudech coby soudech prvního stupně či empirická data vztahující se k vyřizování ústavních stížností. Čtenáři se nabízí také vhled do problematiky rekriminalizace přípravy zkrácení daně či zpřísnění represe v důsledku neměnnosti hranic výše škody rozhodných pro založení trestní odpovědnosti. Široké spektrum atraktivních témat, jež spojuje otázka, nakolik je uplatňování norem trestního práva v praxi ve shodě s kautelami právního státu, může obohatit čtenáře z řad studentů právnických fakult, právních praktiků i dalších zástupců odborné i laické veřejnosti.

---

³ *Editory publikace jsou doc. JUDr. Tomáš Gřivna, Ph.D., docent katedry trestního práva, a JUDr. Hana Šimánová, interní doktorandka katedry trestního práva.*

Deset let od přijetí českého trestního zákoníku

Kolektivní monografie „Deset let od přijetí českého trestního zákoníku“ připomíná, že rok 2019 je rokem desátého výročí přijetí zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, který po čtyřiceti osmi letech nahradil starý, ještě původně československý trestní zákon (zák. č. 140/1961 Sb.).

Desáté výročí přijetí nového českého trestního kodexu se stalo příležitostí pro řadu českých a slovenských akademiků i praktiků z oblasti trestního práva, ústavního práva, správního práva i práva občanského pro zpracování kapitol (studií) připomínajících si toto výročí z pohledu svých oborů, tedy nejen z hlediska trestněprávního, trestněprocesního či kriminologického.

Pro čtenáře bude jistě zajímavé dozvědět se, co také nový český trestní zákoník obsahovat mohl, ale nakonec neobsahuje, a seznámit se s návrhy, v jakém směru by bylo vhodné platný český trestní zákoník zdokonalit. Obsahem práce jsou také studie porovnávající současný český trestní zákoník s novým trestním kodexem slovenským.

Jakkoli bylo přijetí českého trestního zákoníku spojováno s mnohými očekáváními, která, jak to již u velkých očekávání bývá, se splnila jen částečně, jde pouze o jeden krok k celkové reformě trestního práva po roce 1989 – jedná se pouze o poloviční rekodifikaci trestního práva. Český zákonodárce přijal nový trestní zákoník, ale nepřijal již současně (ostatně ani po dalších deseti letech čekání) zcela nový trestní řád, jak by bylo logické a žádoucí. Také o těchto otázkách monografie pojednává.

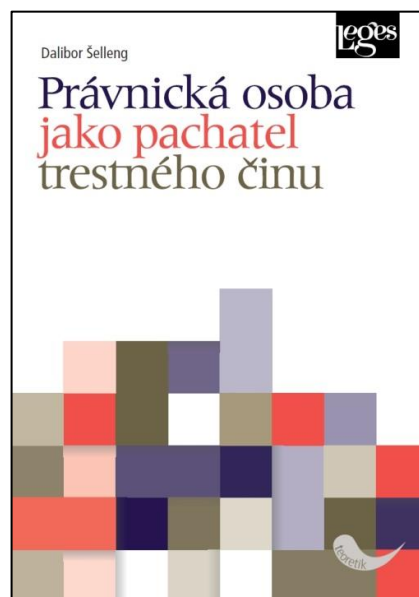
Ústavněprávní limity trestního práva - K odkazu Jiřího Herczega

Docent JUDr. Mgr. Jiří Herczeg, Ph.D., vysokoškolský učitel, člen katedry trestního práva Právnické fakulty Univerzity Karlovy, advokát specializovaný na obhajobu v trestních věcech a dlouholetý člen redakční rady časopisů Kriminallistika a Trestněprávní revue, zemřel v červenci 2017 ve věku nedožitých čtyřiceti osmi let. Kolegyně a kolegové z katedry trestního práva Právnické fakulty Univerzity Karlovy k počtě osobnosti docenta Jiřího Herczega a jeho práci připravili monografii sestavenou ze samostatných studií k tématům, jimž se docent Jiří Herczeg odborně věnoval. Chtějí tak připomenout osobnost tohoto oblíbeného pedagoga a uznávaného kolegy.⁴

Právnická osoba jako pachatel

Monografie⁵ podává ucelený výklad právní úpravy podmínek vzniku trestní odpovědnosti právnických osob a v rámci tohoto výkladu upozorňuje na některé její zvláštnosti, nedostatky či výkladové nejasnosti. Dále se zabývá obecnými aspekty trestní odpovědnosti právnických osob včetně jejich kriminologických a ústavněprávních aspektů. Předpokladem správného uplatnění trestní odpovědnosti je pochopení koncepce přičitatelnosti, kterou autor rozebírá s přihlédnutím k zahraničním koncepcím. Pozornost je dále věnována uplatňování trestní represe ve zvláštních případech (koncernů, politických stran, zdravotnických zařízení atd.) a konečně též trestněprávnímu compliance se zaměřením na procesní aspekty tzv. interního vyšetřování. Publikace je určena nejen advokátům, soudcům a studentům právnických fakult, ale i širší odborné veřejnosti či ostatním zájemcům, kteří se o oblast trestní odpovědnosti právnických osob zajímají.

⁴ Do monografie přispěli (z KTP PF UK): prof. JUDr. Jiří Jelínek, CSc., prof. JUDr. Pavel Šámal, Ph.D., doc. JUDr. Mgr. Jana Tlapák Navrátilová, Ph.D., doc. JUDr. Tomáš Gřivna, Ph.D., JUDr. Marie Vanduchová, CSc., JUDr. Lukáš Bohuslav, Ph.D., JUDr. Jaromír Hořák, Ph.D., JUDr. Jiří Říha, Ph.D., JUDr. Ingrid Galovcová, Ph.D., JUDr. Simona Heranová, Ph.D. a JUDr. Katarína Tejnská, Ph.D.

⁵ Autorem monografie je JUDr. Dalibor Šelleng, Ph.D., odborný asistent katedry trestního práva.

Trestní právo hmotné – 7. vydání

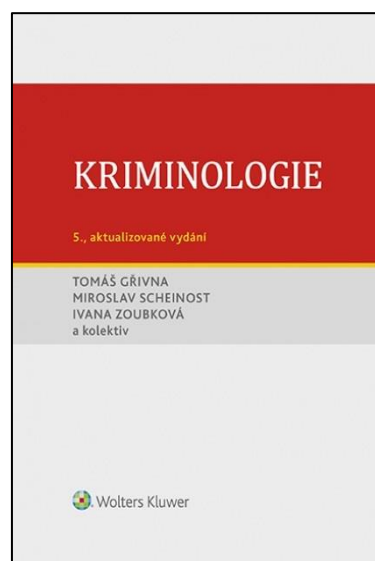

Souborná vysokoškolská učebnice systematicky vykládá pojmy a instituty trestního zákoníku, zákona o soudnictví ve věcech mládeže a zákona o trestní odpovědnosti právnických osob. Spojením výkladu obecné a zvláštní části trestního práva dostává čtenář do rukou ucelené pojednání o základním právním oboru českého právního systému. Autorský kolektiv⁶ se ve 35 kapitolách věnuje všem podstatným institutům trestního práva hmotného. Kromě rozboru platné právní úpravy se také kriticky vyjadřuje ke sporným a nejasným otázkám teorie či aplikační praxe. Při výkladu přihlíží k použitelné aktuální judikatuře obecných soudů i Ústavního soudu. Pro sedmé vydání

učebnice byl text aktualizován v souvislosti s několika novelizacemi trestního zákoníku, dále byly zapracovány novinky z evropského práva, zohledněna nová tuzemská i evropská judikatura a autoři reagovali také na změny v mimotrestních předpisech (správní trestání).

Kriminologie – 5. vydání

Učebnice pojednává o základních kriminologických otázkách, jako je charakterizace pachatele a oběti trestného činu, zabývá se strukturou a stavem kriminality v ČR a její prevencí, představuje čtenářům hlavní kriminologické směry a školy a nejdůležitější zásady kriminologického výzkumu a zmiňuje také význam kriminologie pro legislativu a další právní odvětví. V pátém, aktualizovaném vydání obsahuje učebnice nejnovější trendy a poznatky v oboru kriminologie, zejména v oblasti kriminality ve spojení s médii a představuje trestní politiku státu. Učebnice zpracovaná týmem předních českých kriminologů a univerzitních pedagogů⁷ je určena především studentům právnických fakult a Policejní akademie ČR. S ohledem na nové poznatky přináší zásadní informace i pro širší odbornou veřejnost.

⁶ Autoři z KTP PF UK: prof. JUDr. Jiří Jelínek, CSc. (vedoucí autorského kolektivu), doc. JUDr. Mgr. Jana Tlapák Navrátilová, Ph.D., JUDr. Bc. Jiří Říha, Ph.D., JUDr. Simona Heranová, Ph.D., JUDr. Bc. Vladimír Pelc, Ph.D., JUDr. Katarína Tejnská, Ph.D., JUDr. Jiří Mulák, Ph.D. a JUDr. Dalibor Šelleng, Ph.D.

⁷ Autoři z KTP PF UK: doc. JUDr. Tomáš Gřivna, Ph.D. (vedoucí autorského kolektivu), prof. JUDr. Jan Musil, CSc., doc. JUDr. Mgr. Jana Tlapák Navrátilová, Ph.D., JUDr. Lukáš Bohuslav, Ph.D., JUDr. Jaromír Hořák, Ph.D. a JUDr. Jiří Říha, Ph.D.